

mænd Forhøjelse, skønt jeg ikke er sikker paa, at det i og for sig havde været heldigt for disse Embedsmænds Vedkommende. Derpaa skal jeg i øvrigt aldeles ikke komme ind, men i hvert Fald er det en naturlig og billig Sag, at disse Mænd, der udføre saa stort et Arbejde, saa en passende Løn. Ganste vist mener jeg ikke, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (Klausen), at vi skulle sammenligne disse Lønninger med Embedsmandslønninger i det hele taget, thi jeg tror, at det er mere rigtigt, naar vi skulle fastsætte disse Lønninger, at se hen til hele Befolkningens økonomiske Stilling og i Henhold dertil tage vor Bestemmelse. Men der er en anden Ting, som flere Gange tidligere har været omtalt, og som jeg mener, at vi ikke godt kunne lade ude af Betragtning, naar vi vedtage disse Lønninger; det er Spørgsmaalet om Støtte til den fri Skole, som i Virkeligheden har gjort Statskolen og hele Undervisningen her i Landet saa stor Nytte. Der har været talt om mulig ved direkte Tilskud at komme Fristolen til Hjælp, men jeg vil grumme nødig være med til at give et saadant direkte Bidrag til Fristolen. Jeg tror, at det vilde være uheldigt at komme ind paa denne Vej, hvorimod Skolepenge-systemet, som der er talt saa meget om, synes mig at have ganste anderledes store Fordele. Det er paa den ene Side rimeligt, at den Lærer, som mister en Del af sine Børn, ogsaa mister en Del af sin Løn, ligesom det er rimeligt, at de Forældre, som lade deres Børn undervise ad privat Vej, kunne lade en Del af deres Skolepenge tilflyde den ny Skole. Naarlig mener jeg, at det vil have Betydning for dem, som ikke have Raad til at skaffe deres Børn Privatundervisning. Der er jo ingen, der tænker paa at lægge den Frihed, som vi nu allerede have til Privatundervisning, Hindringer i Vejen. Ganste vist talte det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (Klausen) om en offentlig Skole, hvori alle skulle tvinges til at gaa. Men jeg kan ikke tænke mig, at det ærede Medlem, naar han tænker nærmere over Sagen, vil være med til et Forslag, der indskrænker den personlige Frihed over alle Grænser. Det kan jeg ikke tro, i alt Fald tænker jeg ikke, at Folkestinget vil være med til at indskrænke den Frihed, vi nu have. Det er nu ganste vist, at denne Frihed har sin Værdi for dem, som formaa at betale for Privatundervisning, men at den for dem, som ikke have Raad dertil, har ringe eller ingen Værdi. Det nytter kun lidt at sige til Fattigmanden, som er led af at sende sine Børn i den offentlige

Skole: ja, vær' god, send du dine Børn i en anden Skole. Men hvis Skolepengene fulgte med Skolen, havde han ogsaa Raad til at lade sine Børn undervise, saaledes som han mente, han bedst kunde forsvare det.

Jeg glemte før noget, jeg vilde have sagt med Hensyn til Lærernes Kaldelse. Det ærede Medlem for Bogenfse (M. Nielsen) bebudede et Forslag i denne Retning, der skulde affattes saaledes, at Sogneraadene udstøde en vis Del, og at de nuværende faldelsesberettigede Autoriteter ogsaa udstøde en vis Procent. Jeg forstaa nu ikke, hvad det ærede Medlem egentlig mente hermed, og det kunde interessere mig at se, hvorledes hans Forslag egentlig kommer til at se ud. Jeg kunde tænke mig Muligheden af, at Sogneraadene udstøde dem, som Autoriteterne ikke vilde have, og omvendt, og det vilde være et meget uheldigt Resultat. Men paa den anden Side kan jeg ikke se rettere, end at det, naar Skoledirektionen eller Biskoppen har Ret til at udstøde en vis Del, ingen Betydning vil have, at Sogneraadene ogsaa have Ret dertil; efter Forslaget kunne de nemlig udstøde hele Resten paa de tre nær, de indstille. Jeg kan derfor ikke indse, at deres Ret til at udstøde har den allermindste Betydning.

I det hele taget vilde jeg være glad, om vi kunde saa et Forslag vedtaget, selv om det kun indeholdt ganste smaa Fremskridt. Det, det kommer an paa, er aldeles ikke at saa en Reform, som maaste ikke tilfredsstille; men blot en Reform, som gaar i den rigtige Retning, som bidrager til, at Lærerne og Hjemmene omkring i Landet i Enighed og uden Forstyrrelse kunne arbejde paa det fælles Maal: at opdrage gode og dygtige Menneſter.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Bardenfleth): I Løbet af de foregaaende Dages Forhandlinger have saa mange Talere haft Ordet fra de forskellige Sider, at det kunde være tilladt at drage en Slutning om den Medtagelse, som dette Lovforslag overhovedet kan vente ved Behandlingen i dette Ting. Jeg tror da at kunne konstatere et alvorligt Ønske fra de forskellige Sider her i Tinget om, at der maatte kunne komme noget ud af denne Sag. Der har ganste vist fra enkelte Sider lydt Røster, som have udtalt Fordømmelsesdomme over Forslaget; men jeg tror at være berettiget til ikke at tillægge dem nogen særlig Vægt. Jeg sigter herved først til det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (Klausen), der ud fra hele sit politiske Standpunkt ganste naturlig udtalte